

TEKSTEN

HELENA

Οἱ μὲν ἱππῆων στρότον, οἱ δὲ πέσδων,
οἱ δὲ νάων φαῖς· ἐπὶ γὰν μέλαιναν
ἔμμεναι κάλλιστον, ἔγω δὲ κῆν· ὅτ-
τω τις ἔραται.

πάγχυ δ' εὖμαρες σύνετον πόησαι
πάντι τοῦτ'· ἅ γάρ πολὺ περσκέθοισα
κάλλος ἀνθρώπων Ἑλένα τὸν ἀνδρα
τὸν πανάριστον,

καλλίποις· ἔβα 'ς Τροίαν πλείοισα
κωὺδὲ παιῶς οὐδὲ φίλων τοκῆων
πάμπαν ἐμνασθη, ἀλλὰ παράγαγ' αὐταν
Κύπρις ἔραισαν.

HOMERUS

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς
μάλα πολλὰ
πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε·
πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἶδεν ἄστεα καὶ νόον
ἔγνω,
πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ
θυμὸν,
ἄρνύμενος ἣν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.
ἀλλ' οὐδ' ὧς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰεμένους περ·
αὐτῶν γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο,
νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἥελίοιο
ἦσθιον· αὐτὰρ ὁ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον
ἦμαρ.
τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἰπὲ καὶ
ἡμῖν.
ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες, ὅσοι φύγον αἶψα

SIRENEN

ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος Ἥως,
δὴ τότε· ἐγὼν ἐτάρους προΐην ἐς δώματα Κίρκης
ἢ δ' ἐν μέσσω στᾶσα μετηύδα διὰ θεάων·

Er zijn mensen die de ruiterij,
het voetvolk of de vloot het mooiste
vinden op de donkere aarde,
ik, wat je liefhebt

Dat valt licht begijpelijk
te maken: de vrouw die alle anderen
in schoonheid overtrof, Helena,
heeft haar edele man

verlaten en is naar Troje
gevaaren zonder te denken aan
haar kind of aan haar ouders,
zo lokte de liefde haar.

[PC]

De man van vele listen moet u, Muze,
voor mij bezingen. Hij zwierf zeer veel rond
nadat hij Trojes goddelijke burcht
verwoest had, zag de steden van veel mensen
en leerde zo hun geest en volksaard kennen.
Veel pijn en leed doorstond zijn hart op zee
terwijl hij voor zijn eigen leven vocht,
voor de behouden thuiskomst van zijn
makers. Hoe vurig hij dat wou, hij kon hen
toch niet redden. Eigen roekeloosheid werd
hun ondergang: zij aten runderen
van Helios Hyperion, de dwazen.
Maar hun ontnam de god de dag van
thuiskomst.

Godin, die dochter zijt van Zeus, vertel
ook ons daarvan, begin waar u het goedvindt.

[PC]

Odysseus als verteller:

Zodra de Dageraad met roze vingers
vroeg in de morgen oprees, stuurde ik
wat kameraden naar het huis van Kirke.
De stralende onder godinnen kwam
in onze kring staan en zij sprak tot ons:

‘σχέτλιοι, οἱ ζῶντες ὑπήλθετε δῶμ’ Αἶδαο,
 δισθανέες, ὅτε τ’ ἄλλοι ἀπαξ θνήσκουσ’
 ἄνθρωποι.

αὐτὰρ ἐγὼ δείξω ὁδὸν ἥδ’ ἕκαστα
 σημανέω, ἵνα μὴ τι κακορραφίῃ ἀλεγεινῇ
 ἢ ἄλός ἢ ἐπὶ γῆς ἀλγήσετε πῆμα παθόντες.’

ὧς ἔφαθ’, ἡμῖν δ’ αὖτ’ ἐπεπείθετο θυμὸς
 ἀγῆνωρ. καὶ τότε δὴ μ’ ἐπέεσσι προσηύδα
 πότνια Κίρκη·

‘ταῦτα μὲν οὕτω πάντα πεπείρανται, σὺ δ’
 ἄκουσον,
 ὥς τοι ἐγὼν ἔρέω, μνήσει δέ σε καὶ θεὸς αὐτός.
 Σειρήνας μὲν πρῶτον ἀφίξεις, αἱ ρά τε πάντας
 ἀνθρώπους θέλγουσιν, ὅτις σφεας εἰσαφίκηται.
 ὃς τις αἰδρεῖῃ πελάσῃ καὶ φθόγγον ἀκούσῃ
 Σειρήνων, τῷ δ’ οὐ τι γυνὴ καὶ νήπια τέκνα
 οἶκαδε νοστήσαντι παρίσταται οὐδὲ γάνυνται,
 ἀλλὰ τε Σειρήνες λιγυρῇ θέλγουσιν αἰοιδῇ,
 ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ’ ἄμφ’ ὀστεόφιν θίς
 ἀνδρῶν πυθομένων, περὶ δὲ ῥινοὶ μινύθουσιν.
 ἀλλὰ παρὲς ἐλάαν, ἐπὶ δ’ οὐατ’ ἀλεῖψαι
 ἐταίρων
 κηρὸν δευρήσας μελιδέα, μὴ τις ἀκούσῃ
 τῶν ἄλλων· ἀτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν αἱ κ’
 ἐθέλησθα,
 δησάντων σ’ ἐν νηὶ θοῇ χειράς τε πόδας τε
 ὀρθὸν ἐν ἰστοπέδῃ, ἐκ δ’ αὐτοῦ πείρατ’
 ἀνήφθω,
 ὄφρα κε τερπόμενος ὅπ’ ἀκούσῃς Σειρήνουν.
 εἰ δέ κε λίσσῃαι ἐτάρους λῦσαι τε κελεύῃς,
 οἱ δέ σ’ ἔτι πλεόνεσσι τότ’ ἐν δεσμοῖσι
 διδέντων.’

ὧς ἔφατ’, αὐτίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλθεν Ἥως.
 ἡ μὲν ἔπειτ’ ἀνὰ νῆσον ἀπέστιξε διὰ θεάων·
 αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα κιὼν ὤτρυνον ἐταίρους
 αὐτοῦς τ’ ἀμβαίνειν ἀνά τε πρυμνήσια λῦσαι.

Kirke:

‘Vermetel was het levend af te dalen
 in Hades’ huis, tweemaal de dood te zien
 terwijl de andere mensen eenmaal
 sterven. Ik wijs de weg, ik geef u alle
 inlichtingen opdat u door vervloekt bedrog
 op zeeofwel te land geen pijnlijk leed zult
 dragen.’

Odysseus als verteller:

Zo sprak zij en ons trotse hart gaf toe.
 De machtige sprak mij daarop met deze
 woorden toe:

Kirke:

‘Zo ligt dat alles dus achter de rug.
 Maar luister nu wat ik jou zeg, Athena
 zal jou ook zelf daaraan herinneren.
 Het eerst zal jij bij de Sirenen komen,
 die alle mensen die bij hen belanden
 betoveren. Wie hen onwetend nadert,
 de stem van de Sirenen hoort, komt nooit
 meer thuis, zijn vrouw en kleine kinderen
 verwelkomen hem nimmer meer met
 vreugde. Hij wordt betoverd door het
 heldere lied van de Sirenen, in een wei
 gezeten, rond hen liggen er mannen in
 ontbinding, hun huid verschrompelt,
 beenderen bij hopen. Vaar hen voorbij!
 Kneed was die geurt als honing,
 bestrijk ermee de oren van je makkers
 opdat niet één van hen hun lied kan horen.
 Maar als je zelf hun stem zou willen horen,
 laat hen jou, staande op het snelle schip,
 rechttop tegen de mastkoker, vastbinden
 aan hand en voet, de touwen aan de mast
 goed vastgeknoopt. Zo zal je vol genoeg
 de stem aanhoren van de twee Sirenen.
 Maar als jij dan je kameraden smeekt
 en opdracht geeft je los te maken, moeten
 zij jou vastsnieren met nog wat meer
 koord.’

Odysseus als verteller:

Zo sprak zij. Aanstonds rees de Dageraad
 op gouden troon. En Kirke, stralende
 godin, ging naar haar huis over het eiland.
 Maar ik begaf me naar mijn schip en gaf

οἱ δ' αἶψ' εἴσβαινον καὶ ἐπὶ κληῖσι καθίζον,
 ἐξῆς δ' ἐζόμενοι πολὺν ἄλα τύπτον ἐρετμοῖς.
 ἡμῖν δ' αὖ κατόπισθε νεὸς κυανοπρόροιο
 ἴκμενον οὖρον ἱεὶ πλεῖστίσιον, ἐσθλὸν ἐταῖρον,
 Κίρκη ἐυπλόκαμος, δεινὴ θεὸς αὐδήςεσσα.
 αὐτίκα δ' ὅπλα ἕκαστα πονησάμενοι κατὰ νῆα
 ἤμεθα· τὴν δ' ἄνεμός τε κυβερνήτης τ' ἴθυνε.
 δὴ τότε ἔγὼν ἐτάροισι μετηῦδον ἀχνύμενος
 κῆρ·

‘ὦ φίλοι, οὐ γὰρ χρὴ ἓνα ἰδεῖναι οὐδὲ δύο οἴους
 θέσφαθ’, ἅ μοι Κίρκη μυθήσατο, δῖα θεάων·
 ἄλλ’ ἐρέω μὲν ἐγὼν, ἵνα εἰδότες ἡὲ θάνομεν
 ἢ κεν ἁλευάμενοι θάνατον καὶ κῆρα φύγοιμεν.
 Σειρήνων μὲν πρῶτον ἀνώγει θεσπεσιάων
 φθόγγον ἁλευάσθαι καὶ λειμῶν’ ἀνθεμόεντα.
 οἷον ἔμ’ ἠνώγει ὅπ’ ἀκουέμεν· ἀλλὰ με δεσμῶ
 δῆσατ’ ἐν ἀργαλέῳ, ὅφρ’ ἔμπεδον αὐτόθι
 μῖμνω,
 ὀρθὸν ἐν ἰστοπέδῃ, ἐκ δ’ αὐτοῦ πείρατ’
 ἀνήφθω.
 εἰ δέ κε λίσσωμαι ὑμέας λῦσαι τε κελεύω,
 ὑμεῖς δὲ πλεόνεσσι τότε’ ἐν δεσμοῖσι πιέζειν.’

ἦ τοι ἐγὼ τὰ ἕκαστα λέγων ἐτάροισι
 πίφασκον·
 τόφρα δὲ καρπαλίμως ἐξίκετο νηῦς ἐνεργῆς
 νῆσον Σειρήνοιον· ἐπειγε γὰρ οὖρος ἀπῆμων.
 αὐτίκ’ ἔπειτ’ ἄνεμος μὲν ἐπαύσατο ἡδὲ γαλήνη
 ἔπλετο νηνεμία, κοίμησε δὲ κύματα δαίμων.
 ἀνστάντες δ’ ἔταροι νεὸς ἰστία μηρύσαντο,
 καὶ τὰ μὲν ἐν νηὶ γλαφυρῇ θέσαν, οἱ δ’ ἐπ’
 ἐρετμὰ
 ἐζόμενοι λεύκαινον ὕδωρ ξεστῆσ’ ἐλάττησιν.
 αὐτὰρ ἐγὼ κηροῖο μέγαν τροχὸν ὀξέϊ χαλκῷ
 τυτθὰ διατμήξας χερσὶ στιβαρῆσι πίεζον·
 αἶψα δ’ ἰαίνετο κηρός, ἐπεὶ κέλετο μεγάλη ἱς
 Ἥελίου τ’ αὐγῇ Ὑπεριονίδαο ἄνακτος·
 ἐξεῖς δ’ ἐτάροισιν ἐπ’ οὐατα πᾶσιν ἄλεια.
 οἱ δ’ ἐν νηὶ μ’ ἔδισαν ὁμοῦ χεῖράς τε πόδας τε

mijn makkers opdracht ook aan boord te
 gaan en achteraan de kabels los te maken.
 De mannen sprongen snel aan boord, namen
 hun plaats in op een rij nabij de dollen en
 sloegen met hun riem de grijze zee.
 Toen zond ons Kirke met de mooie lokken,
 de vreeslijke godin die spreekt als mensen,
 achter het schip met donderblauwe boeg een
 goede wind die als een trouw gezelt het zeil
 deed zwellen. Aanstonds maakten wij de hele
 scheepstuigage klaar en zaten neer. Wind en
 stuurman leidden nu het schip. Met droevig
 hart zei ik mijn makkers toen:

‘Mijn vrienden, het betaamt niet dat slechts
 één of twee van jullie weten wat mij Kirke, de
 stralende ondergodinnen, heeft voorspeld.
 Dus ik zal jullie alles zeggen opdat wij in
 die wetenschap óf sterven óf dood en lot
 vermijden en ontvluchten. Om te beginnen
 vraagt zij ons met aandrang de zang en
 bloemenweide te vermijden van de Sirenen,
 wonderlijke wezens. Ik, enkel ik, zo zei me
 de godin, mag hun stem beluisteren, en
 jullie moeten me vastbinden met stevig
 koordenwerk, dat ik ter plekke onbeweeglijk
 staan blijf rechtop tegen de mastkoker, en
 knoop de touwen stevig vast rondom de mast.
 En als ik jullie smee en opdracht geef me
 los te maken, moeten jullie mij met nog veel
 meer touw stevig vastsnoeren.’

Zo deelde ik mijn vrienden alles mee.
 Intussen kwam ons goed gebouwde schip
 al snel tot bij het eiland der Sirenen,
 gedreven door een wind die gunstig woei.
 Maar dadelijk is deze wind gaan liggen.
 De zeespiegel werd kalm, het was windstil.
 Een godheid bracht de golven weer tot rust.
 Mijn makkers stonden op, streken het zeil
 en in het scheepsruim borgen zij het op.
 Ze namen bij de spanen plaats en maakten
 met gladgeschaafde riem het water wit.
 Met mijn scherp zwaard versneed ik toen een
 grote schijf was in kleine stukken, kneedde
 diemet sterke handen en de was smolt snel:
 mijn handen zetten grote druk en groot was
 ook de gloed van meester Helios Hyperion.

ὀρθὸν ἐν ἰστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ'
ἀνήπτον·
αὐτοὶ δ' ἐζόμενοι πολὺν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.
ἀλλ' ὅτε τόσσον ἀπῆμεν, ὅσον τε γέγωνε
βοήσας,
ρίμφα διώκοντες, τὰς δ' οὐ λάθεν ὠκύαλος
νηὺς
ἐγγύθεν ὀρνυμένη, λιγυρὴν δ' ἔντυνον αἰοιδήν·

‘δεῦρ’ ἄγ’ ἰών, πολύαιν’ Ὀδυσσεῦ, μέγα κῦδος
Ἀχαιῶν,
νῆα κατὰστησον, ἵνα νωιτέρην ὅπ’ ἀκούσῃς.
οὐ γάρ πώ τις τῇδε παρήλασε νηὶ μελαίνῃ,
πρίν γ’ ἡμέων μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὅπ’
ἀκούσαι,
ἀλλ’ ὃ γε τερψάμενος νεῖται καὶ πλείονα εἰδώς.
ἴδμεν γάρ τοι πάνθ’, ὅς’ ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
Ἀργεῖοι Τρῳῆς τε θεῶν ἰότητι μόγησαν,
ἴδμεν δ’ ὅσσα γένηται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ.’

ὣς φάσαν ἰεῖσαι ὅπα κάλλιμον· αὐτὰρ ἐμὸν
κῆρ
ἦθελ’ ἀκουέμεναι, λῦσαι τ’ ἐκέλευον ἐταίρους
ὀφρῦσι νευστάζων· οἱ δὲ προπεσόντες
ἔρρεσσον.
αὐτίκα δ’ ἀνστάντες Περιμήδης Εὐρύλοχός τε
πλείοσί μ’ ἐν δεσμοῖσι δέον μᾶλλον τε πίεζον.
αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τὰς γε παρήλασαν οὐδ’ ἔτ’
ἔπειτα
φθόγγον Σειρήνων ἠκούομεν οὐδέ τ’ αἰοιδήν,
αἶψ’ ἀπὸ κηρὸν ἔλοντο ἐμοὶ ἐρήρηες ἐταῖροι,
ὃν σφιν ἐπ’ ὥσιν ἄλειψ’, ἐμέ τ’ ἐκ δεσμῶν
ἀνέλυσαν.

Daarmee bestreek ik een na een de oren
van mijn kameraden. Ze bonden op het
schip me vast aan handen en voeten,
rechttop tegen de mastkoker, de touwen
aan de mast goed vastgeknoopt. Daarna
gingen ze zitten op hun plaats en sloegen
met hun riem de grijze zee. Toen wij in
vlugge vaart zo ver waren verwijderd
als de stem reikt van wie roept, ontging
het de Sirenen niet dat dicht bij hen een
schip snel aangevaren kwam. Een helder
klinkend lied hieven zij aan:

‘Kom hierheen, veelgeprezen Odysseus,
jij, grote roem van de Achaïers. Kom
en leg je schip voor anker, opdat jij ons
beider stem nu kunt beluisteren. Nog
nooit is iemand met zijn donker schip hier
langsgevaren zonder een zoet klinkend
gezag uit onze monden te aanhoren.
Neen, wie het deed, hij heeft ervan
genoten en als een wijzer mens voer hij
naar huis. Wij weten alles wat Argeïers en
Trojanen in het weidse Ilion doorstonden
door de goddelijke wil, wij weten alles wat
er op de aarde die velen voedt steeds weer
opnieuw gebeurt.’

Zo zongen zij, zo klonk hun mooie stem.
Mijn hart was vol verlangen hen te horen.
Ik wenkte met de brauwen naar mijn
makkers bij wijze van bevel me los te
maken. Zij bogen zich voorover, roeiden
voort. Eurylochos en Perimedes stonden
snel op en met meer touwen bonden zij
me vast en snoerden ze nog harder aan.
Maar toen zij de beide Sirenen waren
voorbij gevaren, wij hun stem nog lied
meer konden horen, namen mijn getrouwe
gezellen dadelijk de was weer weg
waarmee ik hen de oren had bestreken, en
mij bevrijdden zij weer van mijn banden.
[PG]

PENELOPEIA

(τοῖσι δὲ μύθων ἦρχε περίφρων Πηνελόπεια·)
 ‘ξεῖνε, τὸ μέν σ’ ἔτι τυτθὸν ἐγὼν εἰρήσομαι
 αὐτῇ·

καὶ γὰρ δὴ κοίτοιο τάχ’ ἔσσεται ἡδέος ὥρη,
 ὄν τινά γ’ ὕπνος ἔλη γλυκερὸς καὶ κηδόμενόν
 περ.

αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ πένθος ἀμέτρητον πόρε δαίμων·
 ἤματα μὲν γὰρ τέρπομ’ ὀδυρομένη γοόωσα,
 ἔς τ’ ἐμὰ ἔργ’ ὀρόωσα καὶ ἀμφιπόλων ἐνὶ οἴκῳ·
 αὐτὰρ ἐπὴν νῦν ἔλθῃ, ἑλθισὶ τε κοιτοῖς ἅπαντας,
 κεῖμαι ἐνὶ λέκτρῳ, πυκναὶ δέ μοι ἄμφ’ ἀδινὸν
 κῆρ

ὀξέειαι μελεδῶναι ὀδυρομένην ἐρέθουσιν.
 ὥς καὶ ἐμοὶ δίχα θυμὸς ὀρώρεται ἔνθα καὶ
 ἔνθα,

ἡ ἐ μένω παρὰ παιδὶ καὶ ἔμπεδα πάντα
 φυλάσσω,

κτῆσιν ἐμήν, δμῳάς τε καὶ ὑπερεφές μέγα
 δῶμα,

εὐνὴν τ’ αἰδομένη πόσιος δήμοιό τε φῆμιν,
 ἧ ἤδη ἄμ’ ἔπωμαι, Αἰχαιῶν ὅς τις ἄριστος
 μνᾶται ἐνὶ μεγάροισι, πορὼν ἀπερείσια ἔδνα.
 παῖς δ’ ἐμὸς εἶος ἔην ἔτι νήπιος ἡδὲ χαλὶφρων,
 γήμασθ’ οὐ μ’ εἶα πόσιος κατὰ δῶμα λιποῦσαν·
 νῦν δ’ ὅτε δὴ μέγας ἐστὶ καὶ ἥβης μέτρον
 ἱκάνει,

καὶ δὴ μ’ ἀρᾶται πάλιν ἐλθέμεν ἐκ μεγάροιο,
 κτήσιος ἀσχαλόων, τήν οἱ κατέδουσιν Αἰχαιοί.
 ἀλλ’ ἄγε μοι τὸν ὄνειρον ὑπόκριναι καὶ
 ἄκουσον.

χῆνές μοι κατὰ οἶκον ἐείκοσι πυρὸν ἔδουσιν
 ἐξ ὕδατος, καὶ τέ σφιν ἱαίνομαι εἰσορόωσα·
 ἐλθὼν δ’ ἐξ ὄρεος μέγας αἰετὸς ἀγκυλοχήλης
 πᾶσι κατ’ αὐχένας ἦξε καὶ ἔκτανεν· οἱ δ’
 ἐκέχυντο

ἄθροοι ἐν μεγάροισ’, ὁ δ’ ἐς αἰθέρα δῖαν ἀέρθη.
 αὐτὰρ ἐγὼ κλαῖον καὶ ἐκώκυον ἐν περ ὀνείρῳ,
 ἀμφὶ δέ μ’ ἠγερέθοντο εὐπλοκαμίδες Αἰχαιοί,
 οἴκτρ’ ὀλοφυρομένην, ὃ μοι αἰετὸς ἔκτανε
 χῆνας.

ἄψ δ’ ἐλθὼν κατ’ ἄρ’ ἔξετ’ ἐπὶ προὔχοντι
 μελᾶθρῳ,

φωνῇ δὲ βροτέῃ κατερήτυε φώνησέν τε·

*En de verstandige Penelope nam hun gesprek
 weer op:*

‘Ach, vreemdeling, nu wil ik jou een
 kleinigheid nog vragen, straks is het tijd
 voor rust die ons verkwikt, althans voor wie
 zich door een zoete slaap laat overmeesteren
 ondanks de zorgen.

Mij gaf een god onmetelijk verdriet, want
 overdag laaf ik me aan gezammer en weeklacht
 als ik naar mijn eigen werk in huis kijk en dat
 mijn van dienaressen.

Maar kom de nacht, zijn allen overmand door
 slaap, dan lig ik klagend op het bed,
 onrustig door de vele felle zorgen die zich
 verdringen rond mijn kloppend hart.

Zo wordt nu ook mijn hart in tweestrijd her
 en der geslingerd en het vraagt zich af of ik
 nog bij mijn zoon moet blijven, alles veilig
 behoeden, eigendommen, dienaars, mijn
 groot, hoog huis, uit eerbied voor het bed
 van mijn gemaal en wat het volk beweert,
 ofwel of ik intussen huwen moet met een van
 de voornaamsten der Achaiërs, die mij het
 hof maakt in de mannenzaal, onmetelijke
 bruidsgeschenken aanbiedt. Zolang mijn zoon
 naïef was en onmondig liet hij niet toe dat
 ik het huis verliet van mijn gemaal voor een
 nieuw huwelijk. Maar nu hij groot is, van de
 jeugd het eindpunt bereikt heeft, bidt bij me
 juist weg te gaan uit het paleis, want hij wordt
 wrevelig omdat Achaiërs zijn bezit opmaken.
 Toe, luister naar mijn droom en leg hem uit.
 Er lopen twintig ganzen in mijn hof
 die op het droge tarwekorrels eten.

Hen zo te zien bezorgt me veel plezier.

Maar uit de bergen kwam een grote arend
 met kromme snavel, brak de nek bij alle
 en doodde ze. Ze lagen op een hoop
 bijeen in mijn paleis, en hij verhieft
 zich in de schitterende bovenlucht.

Ik weende, jammerde, al was het maar
 een droom. De vrouwen met de mooie
 vlechten van de Achaiërs kwamen rondom mij
 staan terwijl ik meelijwekkend weeklaagde
 omdat een adelaar mijn ganzen doodde.
 Hij kwam terug en zette zich toen neer
 op een vooruitstekende balk en sprak
 geruststellend met een menselijke stem:

“θάρσει, Ἰκαρίου κούρη τηλεκλειτοῖο·
οὐκ ὄναρ, ἀλλ’ ὕπαρ ἐσθλόν, ὃ τοι
τετελεσμένον ἔσται.
χῆνες μὲν μνηστῆρες, ἐγὼ δέ τοι αἰετὸς ὄρνις
ἦα πάρος, νῦν αὖτε τεὸς πόσις εἰλήλουθα,
ὃς πᾶσι μνηστῆρσιν ἀεικέα πότμον ἐφήσω.”

ὧς ἔφατ’, αὐτὰρ ἐμὲ μελιηδὴς ὕπνος ἀνήκε·
ἀλλ’ ἦ τοι μὲν ἐγὼν ὑπερώιον εἰσαναβᾶσα
λέξομαι εἰς εὐνὴν, ἥ μοι στονόεσσα τέτυκται,
αἰεὶ δάκρυς ἑμοῖσι πεφυρμένη, ἔξ οὗ
Ὀδυσσεὺς
ῥχετ’ ἐποψόμενος Κακοῖλιον οὐκ ὀνομαστήν.
ἔνθα κε λεξαίμην· σὺ δὲ λέξεο τῷδ’ ἐνὶ οἴκῳ,
ἦ χαμάδις στορέεσας, ἦ τοι κατὰ δέμνια
θέντων.’

ὧς εἰποῦς ἄνεβαιν’ ὑπερώια σιγαλόεντα,
οὐκ οἶη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι κίον ἄλλαι.
ἔς δ’ ὑπερῷ ἄναβᾶσα σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξὶ
κλαῖεν ἔπειτ’ Ὀδυσῆα φίλον πόσιν, ὄφρα οἱ
ὑπνον
ἦδὺν ἐπὶ βλεφάροισι βάλε γλαυκῶπις Ἀθήνη.

HYPNE ANAX

“Υπνε, ἄναξ πάντων τε θεῶν πάντων τ’
ἀνθρώπων
“Υπνε, ἄναξ μακάρων πάντων θνητῶν τ’
ἀνθρώπων
καὶ πάντων ζώων, ὅποσα τρέφει εὐρεῖα χθών·
πάντων γὰρ κρατέεις μούνος καὶ πᾶσι
προσέρχῃ
σώματα δεσμεύων ἐν ἀχαλκεύτοισι πέδησι,
λυσιμέριμνε, κόπον ἡδεῖαν ἔχων ἀνάπανσιν
καὶ πάσης λύπης ἱερὸν παραμύθιον ἔρδων·
καὶ θανάτου μελέτην ἐπάγεις ψυχὰς διασώζων·
αὐτοκασίγητος γὰρ ἔφυσ Λήθης Θανάτου τε.
ἀλλὰ, μάκαρ, λίτομαι σε κεκραμένον ἦδὺν
ἱκάνειν
σώζοντ’ εὐμένεως μύστας θείοισιν ἐπ’ ἔργοις.

‘Hou moed nu, dochter van de
wijdvermaarde Ikarios. Dit is geen
droom, maar wel iets werkelijks dat u
geluk voorspelt, dat inderdaad ook zo
geschieden zal. De ganzen zijn de vrijers,
ik die vroeger de arend was, ben nu
teruggekomen als uw gemaal, die dra voor
alle vrijers een schandelijke dood bereiden
zal.’ Zo sprak hij mij en de zoete slaap liet
mij toen los.

Alvast ga ik nu naar mijn kamer boven
en leg me daar op bed, voor mij een plaats
van jammeren, voortdurend nat van
tranen sinds hij vertrok op zoek naar
Troje, Stad van Ongeluk met walgelijke
naam. Daar leg ik mij te ruste, maar rust jij
in huis hier: spreid je op de grond een bed
of laat de dienstmeisjes een bed bezorgen.’

Homerus als verteller:

Na deze woorden ging Penelope
naar boven, naar haar schitterende kamer.
en zij was niet alleen, haar dienaressen
zijn haar gevolgd. Dus met haar meisjes
trok zij naar haar kamer en toen weende zij
om Odysseus, haar lieve echtgenoot,
tot de godin met fonkelende ogen
over haar oogleden een zoete slaap wierp.
[PL]

Slaap, heer der goden en mensen.

Slaap, heer van de gelukzaligen, van de
sterfelijke mensen en van alle dieren die
de weidse wereld voedt.

U bent de enige die over alles heerst en
die allen benadert; u ketent lichamen in
boeien, maar niet in bronze, u, verdrijver
van zorgen, die een zoete onderbreking
van lasten biedt en zalige troost brengt bij
elke kwelling.

Zelfs de zorgen om de dood neemt u weg
door voor zielen te zorgen; u bent immers
de broer van Vergetelheid en Dood.

Kom, gelukzalige, ik smee u goedgezind
tot ons te komen en uw ingewijden welwil-
lend te behouden bij hun goddelijke taken.
[HJ & CdJ]